

การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
ของอำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่
The Product Development for Tourism Promotion of Kalyani
Wattana District, Chiang Mai Province

ทงศักดิ์ กุเมณา

ทิพาภรณ์ เยสุวรรณ์, อุทัย มุลแก้ว

Tanongsak Gumana

Tipaporn Yesuwan, Uthai Munkaew

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Chiang Mai Campus

Mae Fah Luang University

Corresponding Author, E-mail: Teng7176@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบเพื่อการท่องเที่ยว 3) เพื่อนำเสนอกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบไม่มีโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนกับผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ และการจัดเวทีสนทนากลุ่ม ระหว่างผู้วิจัยกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า 1) ผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวอำเภอกัลยาณิวัฒนา พบว่า อำเภอกัลยาณิวัฒนามีผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นประกอบไปด้วย ข้าวกล้องดอยผ้าทอกระเหรี่ยง และกาแฟ โดยทางชุมชนได้มีการประชุมคัดเลือกผลิตภัณฑ์กาแฟที่มีการปลูกกันทุกครัวเรือน สื่อถึงอัตลักษณ์และวิถีชีวิตของชุมชน เป็นวัฒนธรรมที่มีมายาวนาน คือ เมื่อเด็กเกิดมาในครอบครัวใดแล้ว จะมีการปลูกต้นไม้ซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์ของเด็กและให้เด็กคนนั้นได้ดูแลรักษาต้นไม้ต้นนั้นสืบไป

2) การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบเพื่อการท่องเที่ยวของอำเภอ กัลยาณิวัฒนา โดย (1) ชุมชนได้มีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อร่วมกันพัฒนาตั้งแต่ นำเมล็ดกาแฟที่มีอยู่ในทุกครัวเรือน มาผ่านกระบวนการแปรรูปผลิตเป็นกาแฟด้วยความร่วมมือของกลุ่มชุมชนทุกขั้นตอน จนได้ผลิตภัณฑ์ต้นแบบกาแฟของชุมชน และตั้งชื่อว่า กาแฟ “เดปอญ” ซึ่งสื่อถึงสัญลักษณ์ของชุมชน (2) ชุมชนได้ร่วมกันนำกาแฟมาต่อยอดออกแบบสร้างสรรค์และพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์สบู่ น้ำฟุ้งกาแฟที่สามารถใช้ในครัวเรือนตลอดจนเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อขายและส่งเสริมการท่องเที่ยว

3) กระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว เริ่มตั้งแต่กระบวนการค้นหาข้อมูล โดยการลงพื้นที่เพื่อสำรวจผลิตภัณฑ์ชุมชน ระดมความคิดเห็นเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยชุมชนได้ร้อยเรื่องราวทำให้ทราบถึงอัตลักษณ์และวิถีชีวิตของชุมชนสู่กระบวนการผลิตและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่สื่อถึงเอกลักษณ์ของชุมชน

สู่กระบวนการต่อยอดผลิตภัณฑ์ต้นแบบเป็นผลิตภัณฑ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวตลอดจนเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อการขายที่ส่งผลทำให้ชุมชนมีรายได้ก่อให้เกิดเศรษฐกิจฐานรากในชุมชนต่อไป

คำสำคัญ : การพัฒนา, ผลิตภัณฑ์, การส่งเสริมการท่องเที่ยว

Abstract

This research article The objectives are 1) to study community products for tourism in Kalayani Vadhana District Chiang Mai Province 2) To design and develop prototype products for tourism 3) To present the production process of community products for tourism

The results revealed that 1) Community Products for Tourism in Kalyani Vadhana District, it was found that Kalayani Vadhana District has outstanding products, comprising Doi brown rice, Karen weaving cloth and coffee. every household It conveys the identity and way of life of the community. It is a long-standing culture that is when a child is born into a family. A tree which is considered a symbol of the child will be planted and the child will continue to take care of that tree.

2) Designing and developing prototype products for tourism in Kalayani Vadhana District (1) The community has set up a group to jointly develop from the coffee beans that are available in every household. Come through the process of coffee production with the cooperation of community groups at every step. until the product is a prototype of the community's coffee and named it "De Po Tu" coffee, which represents the symbol of the community. (2) The community has come together to bring coffee to further design, create and develop into coffee honey soap products that can be used in the household as well as products for selling and promoting tourism.

3) process of community products for tourism Starting from the search process by visiting the area to explore community products Brainstorming for community participation processes The community has a hundred stories to know the identity and way of life of the community. to the production process and develop into products that convey the uniqueness of the community to the process of expanding the prototype product into a tourism promotion product as well as being a product for sale that contributes to the community's income resulting in the foundation economy in the community in the future

Keywords : Development, Products, Tourism Promotion

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย มีทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ และที่สร้างขึ้นเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งกระจายอยู่ทั่วภูมิภาคของประเทศ การท่องเที่ยวเป็นการบริการที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน นักท่องเที่ยวมีการปรับเปลี่ยนมุมมองการบริโภคการท่องเที่ยวที่ต้องได้รับการส่งเสริมสุขภาพขณะเดินทางท่องเที่ยวพักผ่อนทั้งจากกิจกรรมการท่องเที่ยว

และบรรยากาศสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวไปพร้อมกัน โดยนักท่องเที่ยวจะเลือกเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองความต้องการในการส่งเสริมสุขภาพให้ดีขึ้น ต้องมีโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรมการท่องเที่ยวและสิ่งดึงดูดใจ แหล่งท่องเที่ยวต้องให้คุณค่าทางร่างกาย จิตใจและจิตวิญญาณแก่นักท่องเที่ยว(รวิวรรณ โรยรา, 2558) ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูงประเทศหนึ่งในทวีปเอเชีย ระบบการท่องเที่ยวมีการบริหารและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564 (แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) , 2560 : 8) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ 5 ปีถัดไป เพื่อให้ก้าวไปสู่การเป็นประเทศที่มีความมั่นคง และยั่งยืน โดยประชาชนทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิรูป สอดคล้องตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้มีความสำคัญกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูและรักษาสภาพแวดล้อมชุมชน ศิลปะวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นการเกื้อกูล หนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขึ้นมาโดยแบ่งออกเป็น 6 ยุทธศาสตร์ใหญ่ๆ โดยยุทธศาสตร์ที่ 1 ได้กำหนดถึงด้านการท่องเที่ยว การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวและบริการสุขภาพ เชื่อมโยงชุมชนและท้องถิ่น มีกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยว 1.เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวและบริการสุขภาพ 2.เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการสุขภาพ 3. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนและท้องถิ่น เชื่อมโยงสู่ระดับสากล 4. เพื่อส่งเสริมและเชื่อมโยงการประชาสัมพันธ์และการตลาดทางการท่องเที่ยวและบริการสุขภาพ เพื่อให้ได้แผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมนันทนาการที่ผู้บริหารประเทศกำหนดเป็นนโยบายให้มีการสนับสนุนส่งเสริม และกระตุ้นให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ปรับปรุงจัดหาแหล่งท่องเที่ยว พร้อมบริการที่ดีให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ(สวิษฐา ทองลอย, 2564 : ออนไลน์)

อำเภอภักกลยาณิวัฒนาเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ (อำเภอภักกลยาณิวัฒนา, 2564 : ออนไลน์) อีกทั้งยังเป็นอำเภอที่กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดให้เป็น “โครงการอำเภอภักกลยาณิวัฒนา เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่

9 เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554” ซึ่งดำเนินการโดยสำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย โดยมีวัตถุประสงค์ให้อำเภอกัลยาณิวัฒนาเป็นอำเภอด้านแบบในการพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากอำเภอกัลยาณิวัฒนามีสภาพภูมิประเทศที่สวยงาม อยู่บนที่ราบสูงมีวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม เหมาะที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เนื่องจากมีป่าสนที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์ มีน้ำพุร้อน น้ำตก มีวัดที่เก่าแก่ที่ประดิษฐานของวัดจอมแจ้งและได้รับการฟื้นฟูขึ้นมาใหม่ โดยจัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในด้านวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอกัลยาณิวัฒนายังเป็นของศูนย์รวมของพหุวัฒนธรรม เป็นอำเภอที่มีชุมชนหลายชาติพันธุ์อาศัยอยู่ จึงทำให้อำเภอกัลยาณิวัฒนาเป็นอำเภอที่มีเสน่ห์เป็นที่น่าสนใจของกลุ่มคนที่นิยมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ อำเภอกัลยาณิวัฒนายังมีผลิตภัณฑ์ เช่น ผ้าทอกระเหรี่ยงบ้านเด่น ดอกไม้ประดับจากดอกสน ข้าวกล้องเพื่อสุขภาพ ข้าวอินทรีย์ กาแฟสด กล้วยฉาบบ้านแม่แดดน้อยซึ่งผลิตโดยกลุ่มของชุมชนเอง จากประเด็นดังกล่าว จะเห็นได้ว่าอำเภอกัลยาณิวัฒนามีศักยภาพในด้านกายภาพ และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมธรรมชาติตลอดจนผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ชุมชนผลิตขึ้นมา อย่างไรก็ตามถึงแม้อำเภอกัลยาณิวัฒนาจะมีศักยภาพที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวดังกล่าวแล้วนั้น แต่อำเภอกัลยาณิวัฒนายังขาดการส่งเสริมและพัฒนาในรูปแบบต่างๆ ตลอดจนความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน

ผู้วิจัยเห็นว่าหากชุมชนในอำเภอกัลยาณิวัฒนาได้รับการส่งเสริมและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยภูมิปัญญาและอัตลักษณ์ของชุมชน นอกจากจะเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงคุณค่าและเข้าใจในอัตลักษณ์ท้องถิ่นแล้ว ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยร้อยเรียงเรื่องราวอัตลักษณ์ของชุมชนจะเป็นผลิตภัณฑ์ที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเยี่ยมชม ก่อให้เกิดเศรษฐกิจฐานรากในชุมชน ส่งผลทำให้ชุมชนเกิดความยั่งยืนต่อไป จึงเป็นที่มาของการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวของอำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ การท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาแบบยั่งยืน โดยคำนึงถึงความสามารถของธรรมชาติชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยว โดยเน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ(สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย, 2564 : ออนไลน์)

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวอำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบเพื่อการท่องเที่ยวของอำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่
- 3) เพื่อนำเสนอกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวของอำเภอกัลยาณิวัฒนาจังหวัดเชียงใหม่

ระเบียบวิธีวิจัย

- 1) การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่
- 2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้เลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และได้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 1 คน กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน จำนวน 23 คน กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 26 คน
- 3) พื้นที่ในการวิจัย ชุมชนบ้านแม่แตदन้อย ตำบลแม่แตด อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่
- 4) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบไม่มีโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนกับผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ และการจัดเวทีสนทนากลุ่ม ระหว่างผู้วิจัยกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย เจ้าเจ้าหน้าที่โครงการหลวงวัดจันทร์, ผู้นำชุมชนบ้านแม่แตदन้อย, ประชาชนผู้ผลิตผลิตภัณฑ์กาแฟบ้านแม่แตदन้อย เพื่อระดมความคิดเห็นและการมีส่วนร่วม ตั้งแต่การคัดเลือกผลิตภัณฑ์เพื่อนำมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว การนำผลิตภัณฑ์มาเข้าสู่กระบวนการผลิต และการนำผลิตภัณฑ์มาพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือนและผลิตภัณฑ์เพื่อขาย
- 5) สรุปผลข้อมูลทั้งหมดของรายงานการวิจัย เพื่อนำเสนอผลการวิจัยต่อกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้เพื่อตรวจสอบข้อมูลเพื่อความถูกต้องเพื่อจัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

1) ผลลัพธ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวอำเภอภักกลานิวัฒนา

พบว่า ผลลัพธ์ที่โดดเด่นในชุมชนเกิดจากภูมิปัญญา เป็นสิ่งที่อนุรักษ์สืบทอดกันมาตั้งแต่รุ่นสู่รุ่น จนกลายเป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ที่สื่อถึงประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน ประกอบไปด้วย ผลลัพธ์ผ้าทอกระเหรี่ยง ซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาของกลุ่มชาติพันธุ์กระเหรี่ยงปกากะญอที่อาศัยอยู่ตำบลแจ่มหลวง ผลลัพธ์ข้าวกล้องดองที่อยู่ในตำบลจันทร์ ที่ชุมชนมีการปลูกด้วยระบบเกษตรอินทรีย์ปลอดสารพิษ เป็นการสืบสานรักษาต่อยอดของชนเผ่าปกากะญอเช่นกัน ถือได้ว่าข้าวกล้องเป็นสิ่งที่มีความค่าและจิตวิญญาณ เป็นวิถีชีวิตและการดำรงชีพของชนเผ่าปกากะญอที่มีความเชื่อและการประกอบพิธีกรรมต่างๆ และผลิตภัณฑ์กาแฟที่มีอยู่ในชุมชนแม่แตดน้อย ซึ่งเป็นชุมชนที่ทุกครัวเรือนจะมีการปลูกกาแฟในบริเวณบ้าน

2) การออกแบบและพัฒนาผลลัพธ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว

การจัดเวทีสนทนากลุ่มเพื่อให้ชุมชนได้ระดมความคิดเห็นสรุปได้ว่า ชุมชนได้เลือกผลลัพธ์กาแฟด้วยเหตุผล 1) ในปัจจุบันกาแฟยังเป็นที่ยอมรับของกลุ่มบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยว จะเห็นได้ว่าในทุก ๆ สถานที่ท่องเที่ยวจะมีร้านกาแฟที่บริการแก่นักท่องเที่ยว 2) กาแฟเป็นสัญลักษณ์ของชุมชนที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมที่มีมายาวนานของชุมชนแม่แตดน้อย คือ เมื่อเด็กเกิดมาในครอบครัวใดแล้ว จะมีการปลูกต้นไม้ซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์ของเด็กและให้เด็กคนนั้นได้ดูแลรักษาต้นไม้ต้นนั้นสืบไป ชุมชนจึงได้เลือกกาแฟเพื่อเป็นผลลัพธ์ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาค้นหาและศึกษาในตัวผลลัพธ์

ชุมชนได้ร่วมกันนำผลลัพธ์กาแฟมาพัฒนาออกแบบ เริ่มตั้งแต่ การศึกษาขั้นตอนกระบวนการผลิต กระบวนการแปรรูปมาเป็นผลลัพธ์โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้สมาชิกของชุมชนได้ร่วมกันแปรรูปจากเมล็ดกาแฟทำเป็นกาแฟสดสำหรับไว้บริโภคและจำหน่ายตามขั้นตอนต่าง ๆ ทั้งการเก็บเกี่ยวเมล็ด การคัดแยกเมล็ด การตาก การสี การคั่ว การตำ ตลอดจนถึงการบรรจุภัณฑ์ โดยให้สมาชิกในชุมชนที่มาร่วมกันแปรรูปกาแฟได้เสนอความคิดเห็นในการออกแบบขนาดของการบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ในตัวของผลลัพธ์กาแฟสด และการทำสบู่ น้ำผึ้งกาแฟ ซึ่งสบู่ น้ำผึ้งกาแฟทางชุมชนได้ร่วมกันทดลองแปรรูปขึ้นมาโดยวัตถุดิบที่ใช้ มีกากกาแฟ เบสสบู่กลีเซอรีน ผงทานาคา น้ำผึ้ง พิมพ์ก้อนสบู่ โดยทางชุมชนได้ทดลองแปรรูป จากการทดลองทำสบู่ น้ำผึ้ง

กาแฟ ผลปรากฏว่าได้ผลดีเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เกิดขึ้นจากการใช้กากกาแฟที่เป็นของเหลือใช้จากการทำกาแฟสดมาต่อยอดและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้กับชุมชน

สรุปได้ว่าการพัฒนาออกแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนได้ดำเนินการดังนี้ 1) การพัฒนาออกแบบตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน กาแฟ “เดปอญ” ซึ่งเป็นความหมายของภาษาปาเกอญอ ที่หมายถึง ต้นไม้ที่ชาวปาเกอญอใช้ผูกสายสะดือของเด็กทารก เพื่อเป็นสายใยระหว่างจิตวิญญาณของคนกับธรรมชาติ 2) การพัฒนาออกแบบการบรรจุภัณฑ์ จากแบบขวดโหลแก้วหรือแบบกระป๋อง มาเป็นการออกแบบบรรจุภัณฑ์แบบซอง เนื่องจากขวดโหลแก้วหรือกระป๋องมีต้นทุนสูง และมีการบรรจุขนาด 250 กรัมไว้เพื่อจำหน่าย เป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนทำให้ประชาชนของชุมชนให้มียาใช้ได้และร่วมกันได้รับประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ 3) การนำกากกาแฟมาพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์สบู่น้ำผึ้งกาแฟการนำเสนอกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว

3) การนำเสนอกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว

ทางชุมชนได้ร่วมกันคิดรวมออกแบบจึงได้เป็นผลิตภัณฑ์ออกมา งานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยร่วมกับชุมชนได้นำเมล็ดกาแฟมาแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวโดยเน้นรูปแบบที่สื่อถึงอัตลักษณ์และวิถีชีวิตของชุมชน ซึ่งมีกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว ดังนี้

(1) ศึกษาข้อมูลผลิตภัณฑ์กาแฟเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านแม่แดดน้อย พบว่า เป็นผลิตภัณฑ์กาแฟที่ได้มาจากการผลิตในชุมชนซึ่งแต่ละบ้านจะนำผลผลิตที่เก็บเกี่ยวของแต่ละบ้านมารวมกลุ่มเพื่อมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ร่วมกันโดยการร่วมกันเสนอความคิดรับฟังความเห็นของสมาชิกในชุมชน หรือ แล้วมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนขึ้นมาเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน

(2) นำผลการศึกษาในรูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์กาแฟเพื่อการท่องเที่ยว มาทำเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว แต่ยังคงขาดในการต่อยอดจากกาแฟมาทำเป็นผลิตภัณฑ์อื่น

(3) ผู้วิจัยและเจ้าหน้าที่โครงการหลวงวัดจันทร์ได้จัดเวทีสนทนากลุ่มเพื่อพบปะผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนแม่แดดน้อย การจัดอบรมให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่โครงการหลวงวัดจันทร์จากการทำกาแฟสด แล้วนำกากกาแฟมาเป็นส่วนผสมของการทำ

สบู่ น้ำฟุ้งกาแฟ เพื่อเป็นการต่อยอดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ของชุมชนมาเป็นผลิตภัณฑ์ เพื่อออกจำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์ที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว

(4) ผู้วิจัยได้ปรึกษาผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนหาข้อสรุปว่าจะทำสบู่ น้ำฟุ้งกาแฟเป็นผลิตภัณฑ์ที่ต่อยอดจากการทำกาแฟสด และได้ข้อตกลงโดยเห็นพร้อม เหมือนกันในการทำสบู่ น้ำฟุ้งกาแฟมาเป็นผลิตภัณฑ์ที่ต่อยอดเป็นสบู่ น้ำฟุ้งกาแฟ

(5) รูปแบบและขนาดของสบู่ น้ำฟุ้งกาแฟ ผู้วิจัยได้ร่วมหารือกับผู้นำชุมชน และสมาชิกของชุมชนแม่แตदन้อย โดยให้สมาชิกเสนอแนวคิดออกแบบขนาด และตรา สัญลักษณ์ และได้หาข้อสรุป ให้มีความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน ภายใต้แบรนด์”เดปอถู่”

สรุปได้ว่าการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอกัลยาณิวัฒนา เป็นการสร้างกระบวนการในการต่อยอดผลิตภัณฑ์จากกาแฟสดที่ทางชุมชนได้ จัดทำตามกระบวนการต่างๆ ที่ได้มาเป็นผลิตภัณฑ์กาแฟสดกาแฟสด และได้ต่อยอดเป็น ผลิตภัณฑ์อื่นคือการนำกากกาแฟที่ไม่ใช้แล้วมาเป็นส่วนผสมของการทำสบู่ น้ำฟุ้งกาแฟ โดยให้ทางชุมชนได้เสนอแนวคิดในการออกแบบตราสัญลักษณ์ โดยการให้ความรู้จาก เจ้าหน้าที่โครงการหลวงวัดจันทร์ และผู้วิจัยในการทำผลิตภัณฑ์สบู่ น้ำฟุ้งกาแฟขึ้นมาเพื่อ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ต่อยอดเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของของชุมชนและของ อำเภอกัลยาณิวัฒนา

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1) ผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวอำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาพบว่าผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวอำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ มีผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจซึ่งกำเนิดมาด้วยภูมิปัญญา และการอนุรักษ์ ประเพณีวัฒนธรรมตลอดจนเอกลักษณ์/อัตลักษณ์ที่สื่อถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน ที่มีอยู่มายาวนานรุ่นสู่รุ่น โดยได้คัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่น ประกอบไปด้วย ผลิตภัณฑ์ ผ้าทอกระเหรี่ยง ผลิตภัณฑ์ข้าวกล้องดอย และผลิตภัณฑ์กาแฟสดของชุมชนแม่แตदन้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อินทน์ วันทนาพร(อินทน์ วันทนาพร, 2562 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย เรื่อง แนวทางการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่ระลึกเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว จังหวัดพะเยา เพื่อ ศึกษาการรับรู้และความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสินค้าที่ระลึกจังหวัดพะเยา และ

เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่ระลึกเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวจังหวัดพะเยา โดยนำส่วนประสมทางการตลาด 4P ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ (Products) ราคา (Pricing) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) และนำองค์ประกอบของการท่องเที่ยว 5A ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวของผลิตภัณฑ์ (Attraction) การเข้าถึงผลิตภัณฑ์ (Accessibilities) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) กิจกรรม (Activity) การบริหารจัดการผลิตภัณฑ์ (Administration) ซึ่งมีเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และประเมินตนเองเกี่ยวกับสินค้าที่ระลึก แบบสอบถาม นักท่องเที่ยว ตลอดจนการอภิปรายกลุ่มย่อย เพื่อสามารถนำข้อมูลมาสร้างแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ระลึก เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา จากการศึกษาวัตถุประสงค์ที่ 1 และ 2 แล้วนั้น พบสินค้าแบ่งเป็น 2 ประเภท ประเภทที่ 1 สินค้าอุปโภค ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจากผักตบชวา ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ ผลิตภัณฑ์จากเซรามิก ผลิตภัณฑ์สมุนไพร ความงาม ตู๊กตาถักทอ ผลิตภัณฑ์จากหิน และประเภทที่ 2 คือ สินค้าบริโภค ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ ปลาสาม กาละแมโบราณ ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากกล้วย ลำไยอบแห้ง แคบหมู น้ำพริก ไวน์สมุนไพร สุรา สาโท และได้แนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ระลึก เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวจังหวัดพะเยา เป็น 5 ยุทธศาสตร์ โดยแยกเป็น 5 แนวทาง 25 โครงการ นำมาสู่แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ระลึก เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวจังหวัดพะเยา

2) ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวของอำเภอภูกามยาว

การเลือกผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นมาพัฒนาออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว ผู้วิจัยร่วมกับประธานชุมชนได้จัดเวทีสนทนากลุ่มเพื่อให้ชุมชนได้ระดมความคิดเห็นและหาแนวทางเลือกผลิตภัณฑ์ที่จะนำมาพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยมีผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นทั้ง 3 ประเภท ประกอบไปด้วยข้าวกล้องดอຍ ผ้าทอกระเหรี่ยง และกาแฟสด จากการร่วมสนทนากลุ่มจากการระดมความคิดเห็นของชุมชน สรุปได้ว่า ผู้เข้าร่วมสนทนาได้เลือกผลิตภัณฑ์กาแฟสดและสบู่น้ำผึ้งกาแฟเป็นผลิตภัณฑ์ที่จะนำมาพัฒนาเพื่อดึงดูดและส่งเสริมการท่องเที่ยว เนื่องจากในปัจจุบันการดื่มกาแฟถือเป็นที่ยอดนิยมของบุคคลทั่วไป จะเห็นได้ว่ามีร้านกาแฟเกิดขึ้นมากมายทั้งร้านขนาดเล็กและร้านขนาดใหญ่ยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติด้วยยังเป็นที่ยอดนิยมของนักท่องเที่ยว ดังนั้นจากการสนทนากลุ่มผู้วิจัยได้ร่วมกับประธานชุมชนและสมาชิกในชุมชนที่ได้ร่วมสนทนากลุ่มจึงได้เลือกกาแฟสดและสบู่น้ำผึ้งกาแฟเป็นผลิตภัณฑ์ที่จะนำมาพัฒนาเพื่อดึงดูดและเป็นของที่

ระลึกส่งเสริมการท่องเที่ยว เนื่องจากกาแฟเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความสะท้อนถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน ตลอดจนวัฒนธรรมที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา มีการปลูกฝังความเชื่อจากชุมชนโดยยึดถือปฏิบัติกันต่อไป ในการนี้ผู้วิจัยร่วมกับผู้นำชุมชนได้ตกลงใช้ผลิตภัณฑ์กาแฟสด และสบู่น้ำผึ้งกาแฟ เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความเป็นมาที่น่าสนใจโดยสะท้อนถึงวิถีชีวิตของชุมชนที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาค้นหาและศึกษาในตัวของผลิตภัณฑ์ โดยชุมชนแม่แดดน้อยได้ให้สมาชิกชุมชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ตามกรรมวิธีต่าง ๆ เช่น การคัดแยกเมล็ด การตากเมล็ด การสีเปลือก การคั่ว การตำ การต้มเพื่อทำสบู่ และการร่วมกันออกแบบขนาดของการบรรจุภัณฑ์รวมไปถึงตราสัญลักษณ์ที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตของชุมชนที่ได้สะท้อนถึงเอกลักษณ์และความเป็นอัตลักษณ์ที่สะท้อนถึงการเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ของชุมชน ในการจำหน่ายสมาชิกในชุมชนก็จะได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตพนธ์ ชุมเกตุ(จิตพนธ์ ชุมเกตุ, 2560 : บทคัดย่อ) ได้ดำเนินการวิจัย เรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการจัดการชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนไทยมุสลิม อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ผลวิจัยพบว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในชุมชนนั้น ได้แก่ ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากหนังแพะ ชีสนมแพะแปรรูป ผลิตภัณฑ์นมแปรรูป งานศิลปหัตถกรรม เช่น หมอนหนุน ผลิตภัณฑ์จากเมล็ดกระถิน ผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก ผลิตภัณฑ์จากกรบวบหอม ผลิตภัณฑ์จากใบตะโก เป็นต้น วัสดุส่วนใหญ่เป็นวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น สำหรับการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าของหมู่บ้านไทยมุสลิม อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นได้แก่ 1)การเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่ประกอบด้วย การเรียนรู้ ภูมิปัญญา การรวมกลุ่ม และการเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน 2)กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยพิจารณาถึงทุนของชุมชน การสำรวจตลาด 3)เป็นการจัดการชุมชนเพื่อรองรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และระบบการเรียนรู้โดยมีภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแกนกลาง

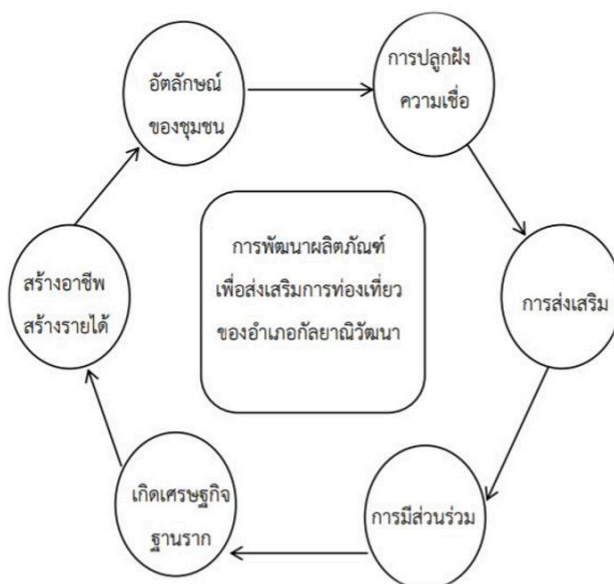
3) นำเสนอกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวของอำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอกัลยาณิวัฒนา เป็นการสร้างกระบวนการในการต่อยอดผลิตภัณฑ์จากกาแฟสดที่ทางชุมชนได้จัดทำตามกระบวนการต่าง ๆ ที่ได้มาเป็นผลิตภัณฑ์กาแฟสดกาแฟสด และได้ต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์อื่นคือการนำกากกาแฟที่ไม่ใช้แล้วมาเป็นส่วนผสมของการทำสบู่ น้ำผึ้งกาแฟ โดยให้ทางชุมชน

ได้เสนอแนวคิดในการออกแบบตราสัญลักษณ์ โดยการให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่โครงการหลวงวัดจันทร และผู้วิจัยในการทำผลิตภัณฑ์สบู่ผ้าฝ้ายมาเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์ต่อยอดเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนและของอำเภอกัลยาณิวัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทณี เปี่ยมสุวรรณกิจ และสุทธิพร เปี่ยมสุวรรณกิจ(ภัทณี เปี่ยมสุวรรณกิจ และสุทธิพร เปี่ยมสุวรรณกิจ, 2562 : 1059) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวตำบลนางแล อำเภอมือง จังหวัดเชียงราย ผลวิจัยพบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปุ๋ยอินทรีย์บ้านนางแลใน หมู่ 7 ก่อตั้งปี 2552 ปัจจุบันมีสมาชิก 27 คน มีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบอาชีพในชุมชนเน้นรักษาสีสิ่งแวดล้อม ทำการเกษตรแบบอินทรีย์ตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การปลูกสับปะรด กล้วย ลิ้นจี่ ลำไย ถั่ว งา และทำนาแบบขั้นบันได โดยเฉพาะชุมชนบ้านนางแลในปลูกกล้วยจำนวนมากและจำหน่ายในรูปผลไม้สดจากการที่ผลไม้เหล่านี้มีผลผลิตออกมาในคราวละมาก ๆ ทำให้ประสบปัญหาการเก็บรักษาดังนั้น ในปี 2556 สมาชิกกลุ่มฯ จึงนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์มี 4 ชนิด ได้แก่ 1) กล้วยอบแห้ง 2) สับปะรดอบแห้ง 3) ลิ้นจี่อบแห้ง และ 4) ลำไยอบแห้ง โดยใช้กรรมวิธีการผลิตและภูมิปัญญาดั้งเดิม ปัญหาการดำเนินการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปุ๋ยอินทรีย์คือ ขาดความรู้การแปรรูป ขาดเทคโนโลยีการผลิต บรรจุภัณฑ์ไม่ดึงดูดใจ ไม่มีเอกลักษณ์ ไม่ได้มาตรฐาน ยังไม่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ขาดความรู้เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ กำลังการผลิตน้อย ทุนน้อย เครื่องมืออุปกรณ์ไม่ทันสมัย ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไม่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ประมาณ 5,000 บาท ต่อเดือน จากปัญหาที่เกิดขึ้น คณะผู้วิจัยจึงนำสมาชิกกลุ่มฯ เข้ารับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตจากศูนย์วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ผลจากการฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีเชิงปฏิบัติการ ทำให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ดังนี้ 1) คุณภาพผลิตภัณฑ์กล้วยตาก (กล้วยอบแห้ง) และสับปะรดอบแห้ง ด้านรสชาติ สี และกลิ่น สามารถเก็บรักษาได้นาน บรรจุภัณฑ์สวยงามแสดงถึงเอกลักษณ์ของชุมชนและระบุวันเดือนปีที่ผลิตและวันหมดอายุ 2) ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นใหม่ ได้แก่ บาร์กล้วยตาก และกล้วยอบน้ำผึ้งคาราเมล (กล้วยโฮโซ) ทำให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปเพิ่มขึ้น

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

อัตลักษณ์ของชุมชนแม่แตดน้อยมีประเพณีที่สืบทอดกันมาเพื่อให้คนรุ่นหลังได้ปฏิบัติสืบทอดต่อไปโดยมีคำสอนที่สืบทอดกันมาคือการที่เด็กแรกเกิดจะมีรกติดมาด้วยผู้ปกครองก็จะนำรกไปฝังดินผู้ปกครองจะปลูกต้นไม้พร้อมกับปลูกต้นกาแพไว้ให้เด็กที่เกิดมาให้เป็นต้นไม้ประจำตัวของเด็กคนนั้นและเด็กคนนั้นจะต้องดูแลต้นไม้ของตนเอง โดยจะเห็นได้ว่าบ้านทุกหลังของชุมชนแม่แตดน้อยจะมีต้นกาแพปลูกไว้เป็นพืชตามบ้านและเก็บเกี่ยวผลผลิตปีละครั้งเท่านั้นโดยจะเก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงฤดูหนาวตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม โดยผ่านกระบวนการแปรรูปเริ่มจากการคัดแยกเมล็ดที่มีคุณภาพและได้ขนาดแล้วนำไปตากและคั่วโดยใช้วิธีภูมิปัญญาท้องถิ่นคือการคั่วโดยใช้กระทะทั่วไปแล้วนำมาตำครก ตลอดไปจนถึงการบรรจุภัณฑ์โดยมีการระดมความคิดที่จะออกแบบตราสัญลักษณ์บรรจุภัณฑ์โดยจะเน้นความเป็นอัตลักษณ์และสะท้อนถึงวิถีของชุมชน ตลอดจนการจำหน่ายเพื่อเป็นของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือน และจำหน่ายยังร้านกาแพในชุมชน เป็นการสร้างรายได้มีการส่งเสริมด้านสังคมเพื่อก่อให้เกิดความสามัคคีในพื้นที่ของชุมชน ตลอดจนถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่ชุมชนมีการให้ประชาชนเข้ามาร่วมเสนอแนวคิดในกระบวนการต่าง ๆ เช่น กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินการ การร่วมประเมินผลและรับผลประโยชน์ร่วมกัน ทั้งนี้สมาชิกในชุมชนแม่แตดน้อยมีการจัดตั้งชมรมขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือสมาชิกในชมรมในการรับซื้อผลผลิตและร่วมกันสร้างผลิตภัณฑ์ขึ้นมาในการนี้ชมรมได้ให้สมาชิกร่วมกันวางแผนออกความคิดเห็นต่าง ๆ ให้สมาชิกเสนอแนวคิดของตนเองแล้วมาพูดคุยกันเพื่อหาข้อตกลง เช่น การออกแบบผลิตภัณฑ์การบรรจุภัณฑ์ และสัญลักษณ์ที่แสดงถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อนำผลิตภัณฑ์ออกจำหน่ายให้เป็นสินค้าที่มีผู้คนรู้จัก และดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มีความสนใจที่จะมาเยือน โดยจากเดิมชุมชนได้จำหน่ายเมล็ดกาแพให้กับพ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อถึงหน้าบ้านซึ่งจะรับซื้อในราคาที่ถูกลง ต่อมาทางชมรมได้ให้สมาชิกที่เก็บเกี่ยวผลผลิตนำเมล็ดกาแพมาขายให้ทางชมรมในราคาที่สูงกว่าพ่อค้าคนกลางเกือบเท่าตัวแล้วทางชมรมได้นำเมล็ดที่รับซื้อจากชุมชนมาแปรรูปร่วมกับสมาชิกในชุมชนดังที่ได้กล่าวมา เพื่อเกิดเศรษฐกิจฐานรากสร้างรายได้ให้ชุมชนเป็นการยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ในชุมชนเป็นการสร้างอาชีพกระจายรายได้ให้กับผู้คนในชุมชน เกิดการสร้างอาชีพให้กับผู้คนในชุมชน

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยดังนี้

สรุป

ผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวอำเภอภักดีพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจซึ่งกำเนิดมาด้วยภูมิปัญญา และการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมตลอดจนเอกลักษณ์/อัตลักษณ์ที่สื่อถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนที่มีอยู่มาช้านานรุ่นสู่รุ่น โดยได้คัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่น คือ 1) ข้าวกล้องดอย ปลูกด้วยระบบเกษตรอินทรีย์ปลอดสารพิษ 2) ผ้าทอกระเหรี่ยง การผลิตผ้าทอด้วยความประณีต การใช้สีธรรมชาติจากเปลือกไม้และการวางลายที่สร้างสรรค์ทำให้เกิดมิติและความโดดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ 3) ผลิตภัณฑ์กาแฟ โดยผู้นำชุมชนและชาวบ้านได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ตลอดจะถึงการบรรจุภัณฑ์สำหรับออกจำหน่ายภายใต้ชื่อแบรนด์ “เดปอญ” โดยเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนร่วมกันได้รับประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ และยังได้ต่อยอดผลิตภัณฑ์จากกาแฟสดที่ทางชุมชนได้จัดทำตามกระบวนการต่างๆ ที่ได้มาเป็นผลิตภัณฑ์กาแฟสดกาแฟ และได้ต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์อื่นคือการนำกากกาแฟที่ไม่ใช้แล้วมาเป็นส่วนผสมของการทำสบู่ น้ำผึ้งกาแฟ เป็นผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนและของอำเภอภักดีพัฒนา

บรรณานุกรม

- การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกาพัฒนาการท่องเที่ยว. (2560). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 : 8.
- จิตพนธ์ ชุมเกต. (2560). การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนไทยมุสลิม อำเภอยะอำ จังหวัดเพชรบุรี. คณะวิทยาการจัดการ:มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รวิวรรณ โรยรา. (2558). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: โอเดียน สโตร์.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย. (25 กรกฎาคม 2563). การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. ออนไลน์. แหล่งที่มา: <http://std.kku.ac.th/4830801696/nor1/index2>.
- สวิษฐา ทองลอย. (2549). วิวัฒนาการและแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. ออนไลน์. 26 กรกฎาคม 2563. แหล่งที่มา: <http://dspace.spu.ac.th/bitstream/123456789/1596/6/6chap2.pdf>.
- สุภัทณี เปี่ยมสุวรรณกิจ และสุทธิพร เปี่ยมสุวรรณกิจ. (2562). การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา การประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 2. มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นวัตกรรมสร้างสรรค์สังคม : 1059.
- อำเภอกัลยาณิวัฒนา. (2564). ออนไลน์. 12 สิงหาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://th.wikipedia.org/wiki>
- อินทมา วันทนาพร. (2562). “แนวทางการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่ระลึกเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว จังหวัดพะเยา”. หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา.